

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy: 78 (064.5)

Hely: 11960

146

zemély

Budapesti zenei hetek

Szerző: *Pernye András*

Cím:

Magyar Nemzet
1960. okt. 3.

KOMOR VILMOS vezényelte a Budapesti Filharmóniai Társaság zenekarát hétfőn az Erkel Színházban. Az est első felének műsorán — az évfordulóra való tekintettel — Erkel-művek szerepeltek. (Már-már azt hittük, hogy az Erkel-ünnepségek keretében a nagy magyar zeneköltő egyáltalán nem fog szóhoz jutni.) Igazán nem a karmesteren és a zenekaron múltott, hogy a sajnálatosan ritkán hallható Erkel-művek nagyobb része ezúttal nem keltett különösebb hatást.

Jámbor László a »Brankovics György«-ból, **Tiszay Magda** a »Dózsa«-ból énekelt egy-egy áriát, de egyikük sem csillantotta meg előadásában a zeneköltő erőnyeit. A jósno szerepe nagy hangterjedelmet kíván — Tiszay mély lage-ja a sötétítés ellenére jól érvényesült, magas hangjai azonban nem voltak mindig tiszták; Jámbor énekhangjának drámai erejét pedig szintúgy intonációs bizonytalanságok csökkentették. Annak ellenére, hogy **Simándy József** is némil-g formáján alul szerepelt, Dózsa esküje az azonos című Erkel-operából hatalmas sikert hozott; mindenkit magával ragadott a muzsikából áradó forradalmi hit és lelkesedés. A sikerben nem kis része volt a Néphadsereg Férfikarának, amely ezen kívül még a népszerű, »Kilenc óra...« — kezdetű kóruszammal is szerepelt — a »Névtelen hősök« c. operából — nem kevésbé kitűnően.

A műsor második felében **Beethoven** ünnepi remekét, a IX. szimfóniát hallottuk, a Filharmónia-zenekar és a Budapesti Kórus előadásában. Szóljunk először a szólistákról.

Mindenki könnyen beláthatja, hogy **Beethoven** szimfóniájának énekészólamai már-már az énekelhetetlenség határain járnak. **Beethoven** mindenekelőtt hangszeres komponista volt és olyan követelményeket támaszt az énekessel szemben — még **Fidelio** című operájában is — amelyek ellentmondanak az emberi énekhang lehetőségeinek, természetének. Egyesek szerint a diapason (= a normál á-hang) **Beethoven** óta majd egész hanggal történt emelkedése tette, hogy a magas fekvésekben mozgó énekészólamok előadása ma hallatlanul megerőltető. Ennek folytán manapság már szinte hozzászoktunk a hiányos előadásokhoz.

Bizonyos engedményeket tehát kénytelenek vagyunk tenni — az ellen azonban tiltakoznunk kell, hogy az énekelhetetlenségre hivatkozva, még sem próbálják megvalósítani a zeneszerző intencióit.

A szóban forgó előadás szólista-együttese (**Szecsódi Irén**, **Simándy József**, **Tiszay Magda** és **Jámbor László**) néhány kisebb epizód kivételével majd mindvégig disztionált. (Tehát a »könnyű« részeknél is.) A karmester, a kórus és a zenekar minden igyekezetével azon volt, hogy megőrizze lélekjelenségét — ami többnyire sikerült is. És mivel **Beethoven** elsősorban a zenekarra és a kórusra bízta »a jó ember melódiáját«, mivel az embertömegek hangján szólal meg a for-

radalmian »harcos szeretet« magasztos himnusz —, a közönség meglegedetten hagyhatta el a színházat.

Komor Vilmos vezényléséről még csak annyit, hogy minden tételindításával, tempóválasztásával és hangulati felfogásával egyet értünk. Kívánatosnak tartanánk azonban, ha szuggesztivitásával nagyobb formaegységeket próbálna átfigni. Különösen a scherzo-télt éreztük kissé statikusnak előadásában: a számos alkalommal visszatérő oktávugrások téma, annak ellenére, hogy a nagy-formában elfoglalt helyét folyton változtatja és ennek megfelelően jelentésének is esetről esetre változnia kellett volna, javarészt mindig ugyanúgy hangzott fel.

A **MÁV SZIMFONIKUSOK** a másik három nagy-zenekarunk mellett aldozatosan kivette részét a zenei hetek gazdag műsorából: már említettük, hogy az Erkel-ünnepsény győztesének hangversenyét ez a zenekar kísérte.

Ezúttal különleges műsorral jelentkezett: **Glinka Ivan** Szuszanyin-nyitányát, **Mosonyi Mihály** zongoraversenyét és **Mahler I.** szimfóniáját adta elő pénteken a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.

Glinka nyitánya — nálunk csak lemezen hallható operájához — érdekes módon villantja fel az orosz opera megteremtőjének indulását. **Rossini** és **Donizetti** hatása mellett fel kellett figyelünk a **Glinka** akkoriban ért német hatásra is — a csodálatos azonban az, hogy egyéniségének és főként orosz nemzetiségének bélyege már első operáján is fellelhető. Gazdag instrumentális fantáziával megszerkesztett nyitányát **Lukács Miklós** drámai előadásban tolmácsolta.

Mosonyi Mihály zongoraversenye különleges élményt jelentett annak számára, aki érdeklődik a magyar muzsika hőskora iránt. A mű 1844-ből való, tehát **Mosonyi ún.** »német periódusá«-nak terméke. Elsősorban a német és francia romantika hatása alatt áll: **Chopin** variáló-koloráló technikája éppen úgy helyet kap benne, mint az úgynevezett »bécsi briliáns iskola« mestere, **Weber** és **Spohr** csillogó zongorakezelése. Különös érdekessége, hogy az attacca (= megszakítás nélkül) lepergő három tétel közül a két szélsőt azonos témaanyag kapcsolja össze és így a monotematikus szerkesztés **Liszt** híres **Esz-dúr** koncertje előtt jónéhány évvel már megszületik **Mosonyi** művészetében.

Nemes Katalin, a zongoraverseny szólistája nagy virtuóz készségével játszva győzte a mű technikai nehézségeit. Különösen pergő-technikája keltett megérdemelt sikert és elismerést. Ha zongorahangja még egy árnyalattal fényesebb lenne, könnyebben érvényre juthatna művészetének számtalan erénye.

A **MAGYAR KAMARAZENEKAR** **Tátrai Vilmos** hangversenymester vezetésével már az elmúlt évadban is egyike volt a magyar kamarazenei kultúra legerősebb bástyáinak. A karmester nélküli együttes előadásában ezúttal **Geminiani**, **Boccherini**, **Weiner** és **Mozart** műveit hallottuk.

Geminiani — **Corelli** egyik legtehetségesebb tanítványa — műveit az utóbbi időkben mind gyakrabban hallhatjuk hangversenypódiumainkon.

Most elhangzott e-moll concerto grossoja mind az összjáték, mind a hangszínezés tekintetében megoldottnak látszott, csupán a két Allegro-részlet tételindítása hatott kissé hajszoltnak. A későbbiek során azonban, a teljes zenekar bekapcsolódásával a tempó »beépült« és remek kamaramuzsika fejlődött ki. **Weiner Divertimento**ja a Magyar Kamarazenekar parádés műsor-száma: ezúttal még a »Maros-széki keringős« című, számos tempóváltoztatással differenciált tétel is egységes hangzás-képet mutatott.

Boccherini csellóversenyét a kitűnő **Dénes Vera** előadásában élvezhettük. A nyári évad során a Károlyi kertben elhangzott **Haydn** gondokaverseny alkalmával tapasztalt tempószabadoosságok ezúttal

hiányoztak előadásából: klasszikus mértéktartás és ugyanakkor romantikusan árnyalt tónus jellemezte interpretációját. Erzésünk szerint azonban a technikailag súlyosabb feladatot jelentő részleteknél tisztább intonációra kellene törekednie.

Pernye András